

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра екологічного права

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

**«Правове регулювання використання природних ресурсів у
господарській діяльності»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Спеціалізація – «Корпоративний юрист»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 20__

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Правове регулювання використання природних ресурсів у господарській діяльності» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право»_спеціальності 081 «Право» спеціалізації «Корпоративний юрист» господарсько-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021.

Розробник:

Бредіхіна Вікторія Леонідівна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри екологічного права

Затверджено на засіданні кафедри назва кафедри

(протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

Завідувач кафедри _____

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Правове регулювання використання природних ресурсів у господарській діяльності
Статус навчальної дисципліни	за вибором студента
Викладач	Бредіхіна Вікторія Леонідівна , доцент кафедри екологічного права, доцент, кандидат юридичних наук
Контактний телефон	+38 050 402 36 31
Е-mail	v.l.bredihina@nlu.edu.ua bredikhinavikt@gmail.com
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Telegram, Viber, Facebook Messenger

Анотація навчальної дисципліни

Розкриваються загальні закономірності формування екологічних відносин у сфері господарювання, особливості їх правового регулювання; основні засади практичної реалізації норм екологічного законодавства в процесі здійснення господарської діяльності та шляхи його удосконалення, досліджуються еколого-правові вимоги до господарської діяльності, пов'язаної із використанням природних ресурсів, принципи раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування знань про особливості правового регулювання використання природних ресурсів у сфері господарської діяльності, про загальні закономірності формування екологічних відносин у сфері господарювання та основних умінь і навичок по застосуванню норм та вимог екологічного законодавства в зазначеній сфері.

Предмет навчальної дисципліни – правове регулювання суспільних відносин, що виникають в процесі використання природних ресурсів під час здійснення господарської діяльності

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування необхідних теоретичних знань з права природокористування, реалізації його у сфері господарської діяльності;
- засвоєння сутності еколого-правових категорій у сфері використання природних ресурсів у господарській діяльності;
- формування розуміння конкретного змісту еколого-правових норм та практики їх застосування при наданні юридичних послуг, вирішенні конкретних справ, юридичному супроводі суб'єктів господарської діяльності;
- формування навичок самостійної роботи з нормативно-правовими актами, еколого-правовою літературою, матеріалами судової практики;
- визначення актуальних проблем правового регулювання використання природних ресурсів у господарській діяльності та дослідження шляхів їх подолання.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: Теорія держави і права, Конституційне право, Цивільне право, Адміністративне право, Кримінальне право, Екологічне право, Земельне право, Аграрне право, Господарське право.

Кореквізити: Публічне право, Професійна відповідальність правника, Порівняльне правознавство.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти:

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД-1. Демонструвати знання і розуміння сучасної еколого-правової

доктрини, екологічних цінностей, принципів та стандартів у сфері господарського природокористування.

РН НД-2. Критично та системно аналізувати тенденції розвитку права природокористування в господарській діяльності у контексті сталих та формалізованих практик розвитку сфери екологічних правовідносин на національному та міжнародному рівнях.

РН НД-3. Прогнозувати вплив різних соціально-економічних факторів на досягнення мети і завдань раціонального використання та збереження природних ресурсів в процесі господарської діяльності.

РН НД-4. Демонструвати знання та розуміння практично-орієнтованого визначення цілей правового регулювання господарського природокористування.

РН НД - 5. Демонструвати знання основних положень екологічного та господарського права, сутність і зміст основних понять, еколого-правових категорій, правових інститутів і процедур екологічного права і особливості їх реалізації та застосування.

РН НД-6. Ініціативно розглядати (досліджувати) актуальні питання у сфері господарського використання природних ресурсів, виявляти проблеми у правовому регулюванні відповідних екологічних відносин і пропонувати інноваційні способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань.

РН НД-7. Вирішувати практичні завдання, засновані на застосуванні конкретних правових норм та судової практики у сфері природокористування, приймати рішення і здійснювати юридичні дії в точній відповідності з екологічним законодавством.

РН НД-8. Правильно тлумачити та застосовувати еколого-правові норми, використовувати дані науки екологічного та господарського права для вирішення професійних завдань у сфері господарського природокористування, здійснювати юридичний аналіз обставин для кваліфікації еколого-господарських правовідносин.

РН НД-9. Визначати межі екологічної правосуб'єктності, правові статуси суб'єктів господарювання у сфері використання природних ресурсів, гарантії, форми їх реалізації та засоби їх захисту.

РН НД-10. Здатність ідентифікувати та класифікувати екологічні правопорушення у сфері господарської діяльності та визначати вид юридичної відповідальності за їх вчинення.

***Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання***

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Право природокористування його види та особливості реалізації у сфері господарської діяльності.	Право природокористування його види та особливості реалізації у сфері господарської діяльності.	8
2	Правові основи управління використанням природних ресурсів у господарській діяльності.	Правові основи управління використанням природних ресурсів у господарській діяльності.	8
3	Основи дозвільної до договірної систем регулювання господарського природокористування.	Основи дозвільної до договірної систем регулювання господарського природокористування.	8
4	Правове забезпечення екологічної безпеки при здійсненні господарської діяльності з використанням природних ресурсів.	Правове забезпечення екологічної безпеки при здійсненні господарської діяльності з використанням природних ресурсів.	8
5	Економіко –правовий механізм використання природних ресурсів у господарській діяльності.	Економіко –правовий механізм використання природних ресурсів у господарській діяльності.	8
6	Особливості правових режимів використання	Особливості правових режимів використання	8

	природних ресурсів на праві власності та на праві користування .	природних ресурсів на праві власності та на праві користування .	
7	Права та обов'язки суб'єктів господарювання щодо використання природних ресурсів	Права та обов'язки суб'єктів господарювання щодо використання природних ресурсів	8
8	Особливості правового регулювання використання окремих природних ресурсів у господарській діяльності -2 лекції.	Особливості правового регулювання використання окремих природних ресурсів у господарській діяльності .	16
9	Особливості застосування юридичної відповідальності за екологічні правопорушення у сфері господарської діяльності.	Особливості застосування юридичної відповідальності за екологічні правопорушення у сфері господарської діяльності.	8

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- 1) підготовка до практичних занять;
- 2) підготовка до лекцій (у разі проведення лекцій-диспутів, діалогових лекцій, лекцій-конференцій тощо);
- 3) самостійне опрацювання тем лекцій та практичних занять;
- 4) робота з інформаційними ресурсами;
- 5) підготовка рефератів та інших видів індивідуальних робіт;
- 6) підготовка наукової доповіді для виступу на засіданні наукового гуртка;
- 7) підготовка до поточного контролю та іспитів;
- 8) опрацювання науково-теоретичної літератури та робота з нею;
- 9) конспектування (рецензування) рекомендованої літератури, тексту лекцій;
- 10) підготовка індивідуальних завдань;

- 11) складання бібліографічних описів;
- 12) підготовка есе за вузькоспеціальною проблемною тематикою;
- 13) написання статей, тез наукових доповідей;
- 14) підготовка до усної презентації та виступ з нею;
- 15) складання тематичних кросвордів, розробка схем і таблиць;
- 16) підготовка до диспутів, судових дебатів, круглих столів, конференцій.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Стандартизований навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни «Екологічне право України» (бібліотека НУЮАУ) - <http://library.nulau.edu.ua/>.

Основна:

Конституція України від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141

Земельний кодекс України від 25.10.2001 р., № 2768-III. *Відом. Верхов. Ради України*. 2002. № 3-4. Ст. 27.

Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. *Відом. Верхов. Ради України*. 1995. № 24. Ст. 189.

Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. (в ред. від 08.02.2006 р. № 3404). *Відом. Верхов. Ради України*. 2006. № 21. Ст. 170.

Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. № 132/94-ВР. *Відом. Верхов. Ради України*. 1994. № 36. Ст. 340.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // *Офіц. вісн. України*. – 2003. - № 11. – Ст. 462.

Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264 // *Відом. Верхов. Ради України*. 1991. № 41. Ст. 546.

Про тваринний світ: Закон України від 13.12. 2001 № // Офіц. вісн. України. 2002. № 2. Ст. 47.

Про екологічний аудит: Закон України від 24.06.2004 р., № 1862-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 45. – Ст. 500.

Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16.06. 1992 р. № 2456-XII // Відом. Верхов. Ради України. 1992. № 34. Ст. 502.

Про затвердження видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09. 1996 р. № 1147 // ЗП України. – 1996. – № 18. – Ст. 505.

Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. *Офіційний вісник України*. 2019. № 28. Ст. 980.

Екологічне право: підручник / [А.П.Гетьман, Г.В.Анісімова, А.К.Соколова та ін.]; за ред. А.П. Гетьмана. Харків: Право, 2019. 552 с.

Природноресурсове право України: навч. посіб. / за ред. І.І.Каракаша та Т.Є. Харитонової. – Вид. 2-ге доповн. і переробл. - Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. - 566 с.

Екологічне право. Загальна частина (схеми і таблиці) : підручник / А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, В. В. Шеховцов та ін.; за заг. ред. А. П. Гетьмана. Х.: Право, 2015. 342 с.

Екологічне право. Особлива частина (схеми і таблиці) : підручник / А. П. Гетьман, А. К. Соколова, О. В. Донець та ін.; за заг. ред. А. П. Гетьмана. Х.: Право, 2015. 496 с.

Екологічне право в запитаннях та відповідях : навч. посіб. / А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, В. Л. Бредіхіна та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2017. 208 с.

Додаткова:

Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія / А. П. Гетьман, А. К. Соколова, Г. В. Анісімова та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана. Х. : Право, 2014. 784 с.

Гетьман А.П. Доктрина екологічного права та законодавства України: монографія / А.П.Гетьман. Харків: ТОВ «Оберіг», 2019. 336 с.

Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні). 2-е вид. К.: Український інформаційно-правовий центр, 2001. 390 с.

Черкашина М. К. Юридичні гарантії права природокористування: моногр. / М. К. Черкашина; за ред. Гетьмана А.П. Х.: ФІНН, 2010. 176 с.

Комарницький В. М. Право спеціального природокористування: монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 424 с.

Основные направления экологического предпринимательства, их законодательное, финансовое и организационное обеспечение: Учеб. пособие / Под общ. ред. А.К. Кузина, Ф.В. Стольберга, Е.Б. Борисовой. – Х.: ИД «Вокруг цвета», 2006. – Кн.1.- 444 с.

Джумагельдієва Г.Д. Правове регулювання господарського використання природних ресурсів: монографія / Г.Д.Джумагельдієва: НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. – К.: Юрид. думка, 2014. – 202 с.

Євстігнєєв А. С. Екологічна безпека спеціального природокористування в Україні у контексті сталого розвитку: теоретико-правові аспекти : монографія / А. С. Євстігнєєв. Київ: 2018. 494 с.

Мунтян В.Л. Правові проблеми раціонального природокористування: моногр. / В.Л. Мунтян. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1973. – 184 с.

Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики : монографія / Н. Р.

Кобецька. – Івано- Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. – 271 с.

Каракаш І.І. Право власності на природні об'єкти та їх ресурси в Україні: монографія. – Одеса; Юридична література, 2017. – 438 с.

Краснова Ю.А. Право екологічної безпеки України: теоретичні аспекти: монографія / за заг. ред В.М. Єрмоленка. Київ: НУБІП України, 2017. 599 с.

Лісова Т.В. Правове забезпечення відновлення земель: теоретичні і практичні аспекти: монографія. Харків: Юрайт, 2020. 396 с.

Шеховцов В.В. Перспективи формування і розвитку фауністичного законодавства України: монографія / В.В.Шеховцов. Харків: Право, 2020. - 344 с.

Інтернет-ресурси

Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: - <http://www.mepr.gov.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень : [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Рішення Європейського Суду з прав людини щодо України: [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_9329

Офіційний сайт Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] - <http://nlu.edu.ua>

Сайт наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://library.nlu.edu.ua/>

Практика Європейського Суду з прав людини у справах, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Environment_RUS.pdf

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні/семінарські заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Правове регулювання використання природних ресурсів у господарській діяльності» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання текстових завдань, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводяться після модулів (колоквіуми, контрольні роботи тощо).

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 3 бали за кожен вид .

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є залік.

Шкала підсумкового педагогічного контролю (залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34